provincie Zuid-Holland

GS-Voorstel
Besluitnummer
PZH-2026-
897975523
DOS-2025-0004924

Status	**Datum vergadering GS**	**Eindtermijn**
Openbaar	27 oktober 2026	N.v.t.

Onderwerp
Ontwerp wijziging Omgevingsprogramma - Herziening Water

Advies
1. Vast te stellen de Ontwerp wijziging van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland, in het kader van de herziening Water, zoals in Ontwerp wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland herziening Water (renvooi weergave) weergegeven, inclusief de bijlagen:
    - Bijlage A KRW-bijlage
    - Bijlage B Operationeel grondwaterbeleid
    - Bijlage C Provinciaal handelingskader beoordeling infiltratie
    - Bijlage D Beleidskader grondwaterkwaliteit
2. Te bepalen dat de Ontwerp wijziging van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland, in het kader van de herziening Water, ter inzage wordt gelegd volgens de wettelijke vereisten.
3. Vast te stellen de GS-brief aan Provinciale Staten – Ontwerp wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland herziening Water, waarmee de Ontwerp wijziging van het Omgevingsprogramma, in het kader van de herziening Water, ter kennisname aan Provinciale Staten wordt aangeboden;
4. Vast te stellen de Nota van Motivering Ontwerp herziening Water.
5. Vast te stellen het Omgevingseffectrapport, in het kader van de herziening Water.
6. Te bepalen dat de Ontwerp Nota van Motivering, het Omgevingseffectrapport en de bijlagen A t/m D bij het Regionaal Waterprogramma, allen in het kader van de herziening Water, samen met de Ontwerp wijziging van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland, ter inzage worden gelegd.
7. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de Ontwerp wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland, in het kader van de herziening Water.

Besluit GS
Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om:
In het Omgevingsprogramma wijzigingen van ondergeschikt belang door te voeren.

Bijlagen
- GS-brief aan PS– Ontwerp wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland, in het kader van de herziening Water
- Ontwerp wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland herziening Water (met renvooi weergave)
- Bijlage A KRW-bijlage
- Bijlage B Operationeel grondwaterbeleid

- Bijlage C Provinciaal handelingskader beoordeling infiltratie
- Bijlage D Beleidskader grondwaterkwaliteit
- Omgevingsprogramma na vaststelling herziening Water (service document)
- Nota van Motivering Ontwerp herziening Water
- OER definitief sept 2026
- MER – Extern advies MER definitief

1 Toelichting voor het College

De Ontwerp Herziening Water heeft betrekking op een integrale wijziging van de drie onderdelen van het Omgevingsbeleid:

- Omgevingsvisie Zuid-Holland;
- Omgevingsprogramma Zuid-Holland;
- Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV).

De Herziening Water volgt uit de verplichting om het regionaal waterprogramma te herzien. Het regionaal waterprogramma is een verplicht programma ter uitvoering van Europese richtlijnen over water. De planning van de herziening water wordt bepaald door de plancyclus voor het opstellen van Stroomgebiedbeheerplannen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water. De stroomgebiedbeheerplannen zijn bijlagen van het Nationaal Waterprogramma.

De scope van de Ontwerp Herziening Water is beschreven in de Startnotitie herziening regionaal waterprogramma en komt neer op alle beleidsuitwerking onder beleidsdoel 5.3 “Leven met water”. Omdat de wijziging van het regionaal waterprogramma doorwerkt in wijziging van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening spreken we nu van de Herziening Water.

Per onderdeel (Omgevingsvisie, -programma en -verordening) is een apart besluit nodig voor een goede en navolgbare kennisgeving in het Omgevingsloket. Dit GS-voorstel heeft betrekking op de wijziging van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland in het kader van de Herziening Water, inclusief de bijlagen A, B, C en D, horende bij de maatregelen in het omgevingsprogramma. Het GS-voorstel voor de Ontwerp wijziging Omgevingsvisie Zuid-Holland in het kader van de Herziening Water heeft kenmerk PZH-2026-897977789 en wordt gelijktijdig aangeboden. De wijziging van de ZHOV wordt in maart 2027 geagendeerd voor besluitvorming.

Een “Publieksversie Regionaal Waterprogramma Zuid-Holland 2028-2033” is in voorbereiding en wordt binnen enkele weken ter vaststelling aangeboden aan Gedeputeerde Staten.

Leeswijzer

Het is aan te raden om te starten met de ‘Nota van Motivering ontwerp Herziening Water’. Hierin zijn de wijzigingen omschreven en gemotiveerd. Ook is beschreven wat er aan participatie is gedaan, en wat daarvan de resultaten zijn. De Nota van Motivering bevat ook een verantwoording van het Omgevingseffectrapport.

Daarna kan de bijlage ‘Ontwerp wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland herziening Water (met renvooi weergave)’ gelezen of gescand worden. Deze beschrijft de tekstuele wijzigingen die in deze herziening zijn aangebracht. De wijzigingen zijn mede het resultaat van reacties uit de internetconsultatie of georganiseerde participatietrajecten per onderwerp.

Vervolgens geeft het Omgevingseffectrapport (OER) een beeld van de effecten van de herziening Water op de leefomgeving.

Tot slot: het ‘service document’ is een opgeschoonde versie van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland (zonder renvooi weergave), zoals het Omgevingsprogramma eruit zal zien als het ongewijzigd wordt vastgesteld.

Advies DCMR op OER herziening Water
Voor de voorliggende herziening Water doorloopt de provincie een planmer-procedure, met als resultaat het OER dat ter vaststelling aan GS wordt voorgelegd. Het doel van het OER is om de leefomgevingseffecten inzichtelijk te maken en afgewogen mee te nemen in het besluit over de Herziening Water. De provincie is initiatiefnemer en bevoegd gezag voor het OER. De DCMR adviseert de provincie over haar rol als bevoegd gezag in mer-procedures.

Samenvatting advies:
Het OER biedt volgens DCMR onvoldoende basis voor een zorgvuldig en goed onderbouwd besluit over het regionaal waterprogramma. Het OER onderzoekt slechts een deel van de maatregelen en er is geen duidelijke relatie is tussen de maatregelen in het OER en de maatregelen in het regionaal waterprogramma. De DCMR constateert dat niet duidelijk is of alle maatregelen met mogelijke omgevingseffecten zijn onderzocht en dat onvoldoende wordt onderbouwd waarom maatregelen buiten beschouwing zijn gelaten.

Daarnaast constateert de DCMR dat de voorkeurskeuze vaak gebaseerd lijkt op de bestaande rolopvatting van de provincie als samenwerkende overheid. DCMR stelt daarbij de vraag of de onderzochte alternatieve rolopvattingen daadwerkelijk als realistische en onderscheidende alternatieven zijn beschouwd.

Duiding advies:
Het advies van de DCMR heeft geen consequentie voor de vaststelling van het ontwerp, maar vraagt wel om aanvulling van het OER voorafgaand aan de definitieve vaststelling van de beleidswijziging. GS willen deze aanvulling vaststellen voorafgaand aan de terinzagelegging.

Het feit dat niet alle wijzigingen in het OER zijn meegenomen is verklaarbaar. Het OER is gebaseerd op de voorgenomen beleidswijzigingen die in de Startnotitie herziening regionaal waterprogramma staan. Door voortschrijdend inzicht en ontwikkelingen op belangrijke onderwerpen zoals KRW en wateroverlast, geeft de Startnotitie een gedateerd beeld van de wijzigingen van het waterbeleid. In de Nota van Motivering staat dat niet alle wijzigingen in het Omgevingsprogramma zijn onderzocht in het OER. Voor de wijzigingen die niet in het OER zijn onderzocht is een inschatting gegeven van de effecten op de leefomgeving.

KRW-bijlage
De KRW-bijlage is een bijlage van het Regionaal Waterprogramma (RWP) en daarmee onderdeel van de herziening Omgevingsprogramma in het kader van de Herziening Water. Met de KRW-bijlage geeft de provincie Zuid-Holland invulling aan verplichtingen uit de

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW, Richtlijn 2000/60/EG), de Grondwaterrichtlijn (GWR, Richtlijn 2006/118/EG) en de richtlijn tot vaststelling van milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid (Richtlijn prioritaire stoffen, 2008/105/EG). De KRW-bijlage wordt (als bijlage van het RWP) aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gestuurd ten behoeve van het Stroomgebiedbeheerplan, dat een bijlage is van het Nationaal Waterprogramma. De KRW-bijlage bevat bijdragen van de Zuid-Hollandse waterschappen. Enkele details worden hieronder toegelicht.

Advies van de waterschappen

De KRW-bijlage bevat voor oppervlaktewaterlichamen de begrenzing, typologie en status van de KRW-oppervlaktewaterlichamen, de bijbehorende doelen en de toepassing en motivering van KRW-uitzonderingen. De provincie stelt deze vast. De waterschappen hebben hierover, als beheerder van het oppervlaktewater, inhoudelijk advies uitgebracht aan de provincie. De provincie hanteert als uitgangspunt om de genoemde onderdelen in de KRW-bijlage vast te stellen overeenkomstig de adviezen van de waterschappen, voor zover deze adviezen in lijn zijn met de afspraken zoals die tussen provincies en waterschappen zijn gemaakt op stroomgebied-niveau Rijn-West.

Voor de onderhavige KRW-bijlage zijn alle adviezen van de waterschappen gevolgd, met uitzondering van enkele gevallen waarvoor afwijkend is geadviseerd ten opzichte van de landelijke lijn en de werkwijze binnen stroomgebied Rijn-West. Dit betreft afwijkingen op de motiveringen ten aanzien van rivierkreeften en gewasbeschermingsmiddelen en het stikstofdoel passend bij een goede biologische toestand. De provincie volgt hierin de landelijke lijn. Er zijn voor de provincie geen consequenties verbonden aan het niet overnemen van een advies van een waterschap.

Mogelijk verschil KRW-bijlage bij ontwerp- en definitief RWP

De doelgaten (niet behaalde doelen) en motivering van uitzonderingen (waarom doelen niet zijn gehaald) voor oppervlaktewater en grondwater zijn gebaseerd op de toestand van de waterkwaliteit in 2026. In 2027 vinden opnieuw toestandsbepalingen plaats, wat mogelijk consequenties heeft op de doelgaten en welke motiveringen van toepassing zijn. Eventuele nodige aanpassingen worden doorgevoerd in de KRW-bijlage bij vaststelling van het definitieve RWP in het najaar van 2027. Dit betekent dat er mogelijk een verschil zit tussen ontwerp- en definitief RWP op gebied van de motivering van uitzonderingen.

Een tweede mogelijk verschil tussen ontwerp- en definitief RWP kan ontstaan op gebied van de maatregelen voor oppervlaktewater en grondwater. De reden daarvoor is dat landelijke trajecten van de convenanten Gewasbeschermingsmiddelen (GBM), het 8e Nitraat Actieprogramma (8e NAP) en de Natuur Herstel Verordening (NHV) nog in volle gang zijn. Op moment van vaststelling van het ontwerp-RWP is voor deze drie trajecten de eventuele inzet van de provincie nog niet bekend. Via het Interprovinciaal Overleg (IPO) zijn we als provincie nauw betrokken. De besluitvorming hierover wordt verwacht in 2027. Een eventuele aanvullende provinciale inzet wordt in maatregelen uitgewerkt in het RWP en toegevoegd in de KRW-bijlage bij de vaststelling van het definitieve RWP.

Verdere toelichting
Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de GS-brief aan Provinciale Staten over de Ontwerp herziening van het Omgevingsprogramma in het kader van de Herziening Water en de Nota van Motivering Ontwerp Herziening Water.

Financieel en fiscaal kader
Totaalbedrag excl. BTW : € 0,-
Programma : Ambitie 5 - Naar vitale balans water, natuur en landbouw
Financiële risico's : Er zijn potentiële financiële risico's

Op basis van deze Herziening Water wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld om de maatregelen te vertalen naar concrete acties en inzet in mensen en middelen. De exacte omvang van benodigde mensen en middelen wordt in het uitvoeringsprogramma nader uitgewerkt. De bedragen en aantallen die hierna worden genoemd zijn een inschatting.

Voor een deel zal de uitvoering plaats kunnen vinden door slim inzetten van de huidige bezetting en middelen, maar daarnaast zal een grotere personele inzet vanuit de wateropdrachten (+/- 10 fte) nodig zijn om invulling te geven aan het beleid. In onze provinciale opgaven voor ruimtelijke plannen, economie, woningbouw, energietransitie zal water en bodem steeds een factor moeten zijn die meeweegt. Dit betekent dat provincie breed een grotere vraag naar water en bodemkennis zal gaan ontstaan. Deze vraag is nog niet gekwantificeerd en is mede afhankelijk van de ontwikkelingen die op die gebieden plaats vinden.

De afgelopen collegeperiode zijn voor water meer middelen ter beschikking gesteld, deels structureel, maar vooral incidenteel (KRW). Gezien structurele aard van de taken is het gewenst om de huidige incidentele middelen structureel te maken (+/- 2 mln) en zal onze inzet op een aantal onderwerpen denk aan KRW, droogte, zoet water, vragen om een verhoging (+/- 3mln). Over toekenning van eventuele aanvullende middelen zal op een later moment een GS/PS besluit moeten worden genomen.

Juridisch kader
De ontwikkeling van het Omgevingsbeleid vindt plaats vanuit de Omgevingswet. Voor deze Herziening Water is het niet uit te sluiten dat er sprake is van een mer-plicht (milieueffectrapportage-plicht) en daarom is gekozen voor het doorlopen van een mer-procedure. Deze is verbreed naar een omgevingseffectrapportage.

De wijziging van het Omgevingsprogramma is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Het omgevingsprogramma is onder de Omgevingswet aangemerkt als een omgevingsdocument en moet beschikbaar worden gesteld in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Daarnaast wordt dit ontwerpbesluit gepubliceerd in het provinciaal blad.

Bij het wijzigen van de vrijwillige onderdelen van het Omgevingsprogramma is het niet nodig de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet

bestuursrecht te volgen. Vanwege de integraliteit van deze herziening van het omgevingsbeleid wordt ervoor gekozen om het Omgevingsprogramma gelijktijdig met de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening, waarvoor afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht wel gelden, ter inzage te leggen.

2 Voorafgaande besluitvorming

De Herziening Water is aangekondigd op de Lange Termijn Agenda van Provinciale Staten als de Herziening Regionaal Waterprogramma. De Startnotitie, destijds met titel Startnotitie herziening regionaal waterprogramma, is door Provinciale Staten vastgesteld op 25 maart 2026.

3 Proces

De planning van de herziening water wordt bepaald door de plancyclus voor het opstellen van Stroomgebiedbeheerplannen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water. De stroomgebiedbeheerplannen zijn bijlagen van het Nationaal Waterprogramma. Een waterbeheerprogramma, een regionaal waterprogramma en het nationale waterprogramma worden elke zes jaar geactualiseerd. Zoals bepaald in Artikel 10.16 lid 2 Omgevingsbesluit.

In de herziening Water worden de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening over het onderwerp water in samenhang herzien. Om tijdig tot een besluit te komen over de onderdelen in het omgevingsprogramma, en vervolgens tot goed uitgewerkte regels in de omgevingsverordening te komen is ervoor gekozen om het ontwerpbesluit voor deze instrumenten te splitsen. De ontwerpstukken van de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de ZHOV gaan gelijktijdig ter inzage. Dit resulteert in de volgende planning:

Stap	**Datum**
Vaststelling Ontwerp Omgevingsprogramma en ontwerp Omgevingsvisie in GS	27-okt-26
Verzenden verplichte onderdelen naar Rijk	01-nov-26
Cie. LG procedurevergadering	02-dec-26
(eventuele) Bespreking in Cie. LG	20-jan-27
Ter inzage legging Rijk (dit is een aanname, het Rijk noemt slechts 6 maanden startend in december)	01-dec-26 tot 01-jun-26
Vaststelling Ontwerp ZHOV en vaststelling aanvulling OER in GS	02-mrt-27 of 09-mrt-27
Provinciale Staten verkiezingen	17-mrt-27
Ter beschikking stellen stukken op website (zodat partnerorganisaties 6 werkweken de tijd hebben voor het komen tot een afgestemde reactie gezien mei-reces)	Tussen 22-mrt-27 en 29-mrt-27
Publicatie terinzagelegging	05-apr-27
Ter inzage	06-apr-27 t/m 17-mei-27
Cie. LG procedurevergadering	apr-27
(eventuele) Bespreking in Cie. LG	mei-27
Vaststelling wijziging Omgevingsprogramma en vaststelling Statenvoorstel tbv wijziging Omgevingsvisie en -verordening GS	19-okt-27
Verzenden Vaststelling verplichte onderdelen naar Rijk	01-nov-27

Cie. LG procedure	01-nov-27
Hoorzitting	01-nov-27
Bespreking in Cie. LG	01-dec-27
Vaststelling wijziging Omgevingsvisie en -verordening in PS	01-jan-28

4 Participatie en rolneming

Over de herziening Water vindt intensieve afstemming plaats met de Zuid-Hollandse waterschappen. Er is afstemming over deelonderwerpen en over het geheel van het regionaal waterprogramma.

De wijze waarop participatie heeft plaatsgevonden kan verschillen per onderwerp. In de bijlage ‘Ontwerp Nota van Motivering Herziening Water’ is per onderwerp een participatieparagraaf opgenomen, waarin de participatie beschreven wordt.

5 Communicatiestrategie

Een persbericht is in deze fase van besluitvorming niet nodig. De terinzagelegging van de Ontwerp herziening Water wordt volgens de wettelijke eisen bekendgemaakt en gepubliceerd. Gemeenten, regio’s, waterschappen en indieners van een reactie op de internetconsultatie worden tevens schriftelijk op de hoogte gebracht.